BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIIU

Anul XCI | Sibiu, 4 Aprilie 1943 | Nr. 14

ROMANIA 25 POSTA

Telegraful Roman

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Organ naţional-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lămuriri şi îndemnuri noi

Iubite frate,

Au trecut atâţia ani de când, pe băncile şcoalei fiind încă, unul din bunii noştri profesori ne-a spus: «Am văzut multe parohii surpate din cauza preotului, dar nu cunosc nici o parohie care să se fi destrămat din lipsă dc preot. Trecerea drepcredincioşilor la alte confesiuni sau secte s'a făcut şi se face în majoritatea cazurilor din pricina preotului»...

M'am gândit adeseori de atunci şi până astăzi la conţinutul acestor cuvinte şi spre durerea mea trebue să spun, că nu rare au fost cazurile când realitatea vieţii a verificat adeveritatea acestei afirmaţiuni.

De aceea, în scrisorile pe care ţi le-am scris şi trimis, am avut totdeauna în vedere şi mai presus de orice *persoana păstorului de suflete, persoana preotului.* Chiar şi atunci când a fost vorba de anumite părţi negative, de anumite insuficienţe şi lucruri dureroase, observate prin parohia ta, n'am încercat niciodată şi nici n'am intenţionat să caut motivele răului în afară de tine şi în afară de noi preoţii, care suntem cei dintâi răspunzători în faţa lui Dumnezeu şi în faţa neamului de asemenea lucruri. Noi trebue să ne obişnuim să vedem bârna din ochiul nostru şi să nu învinovăţim pe alţii, declinând mereu răspunderea noastră. In scrisorile primite să nu cauţi deci nimic altceva decât ceeace după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă am intenţionat să-ţi dau şi anume: *îndrumări de ordin duhovnicesc, îndrumări pastorale şi povăţuiri liturgice.* Aceste scrisori n'au avut, nu au şi nu vor avea nici un fel de caracter lumesc de ordin social, economic, politic etc. *Nu, ele n'au decât un caracter exclusiv religios-bisericesc.*

Ceeace am căutat în primul rând prin aceste scrisori a fost — după cum ai putut vedea — să-ţi arăt sublimitatea misiunii preoţeşti, sfinţenia şi desăvârşirea necesară preotului, cumpătarea şi responsabilitatea păstorului de suflete şi numai dupăaceea am venit cu îndemnurile de a te urni la muncă spre a îndrepta anumite rele din parohia ta.

Este adevărat că uneori, determinat de realităţi, care dintr'un anumit punct de vedere pun în primejdie credinţa sau cultul nostru ortodox, am întrebuinţat unele expresii mai tari, poate chiar prea aspre uneori, *dar am făcut acest lucru numai şi numai cu intenţiunea de a-ţi trezi atenţiunea şi conştiinţa* şi a te face să înţelegi că nimeni nu este vinovat decât tu singur de răul din parohia ta şi că prin urmare eşti dator să iai măsuri grabnice pentru înlăturarea acestui rău.

Preotul este cea dintâi persoană în parohie care prin străduinţă poate să facă mult bine, aşa precum prin indiferentism şi neglijenţă poate cu multă uşurinţă să facă cel mai mare rău posibil în parohie.

Mie îmi place să cred că în urma celor scrise ai ajuns să cunoşti adevărul şi îndatoririle tale faţă de apărarea acestui adevăr. Presupun ch ar că ai luat grabnice şi radicale măsuri pentru a scoate din biserică şi parohie definitiv toate obiectele şi toate insignele papiste sau protestante, eretice sau sectare, care sunt contra doctrinei, contra credinţei şi contra cultului nostru ortodox.

In ultima scrisoare eu ţi-am vorbit numai despre icoanele referitoare la «cultul inimii lui Iisus», la această erezie a Bisericii romano-catolice, tu însă deschide ochii, cercetează, observă şi scoate din biserică şi din casele dreptcredincioşilor tăi creştini şi pe celelalte icoane şi chipuri eterodoxe... Altfel, te voi judeca şi mai aspru în viitor. Când îţi dau acest îndemn noi ne găsim în poziţie de apărare a purităţii credinţii şi cultului nostru ortodox, nu în poziţie de atac al altor confesiuni. Această apărare e o *datorie* a noastră.

Doresc din toată inima ca acum de sfintele Paşti, când voi veni din nou în satul bunicilor mei, sufletul meu să nu mai fie tulburat de semnele unei propagande străine de credinţa şi sufletul nostru ortodox.

Al tău frate iubitor:
Pr. **TEOFIL**

Conferinţe despre ortodoxie

In ciclul organizat de Societatea ortodoxă a femeilor române, Filiala Sibiu, în sala Prefecturii, a conferenţiat Duminecă în 21 Martie dl prof. univ. *Ion Moga* despre: *Ortodoxia, apărătoarea neamului,* iar Duminecă 28 Martie dl prof. univ. *Romul Cândea* despre: *Ortodoxia şi naţionalismul.* Au fost două prilejuri de înaltă bucurie sufletească şi de caldă reliefare a frumuseţilor legii noastre strămoşeşti şi a rolului ei de formatoare şi conservatoare a românismului.

Intr'o expunere întemeiată şi limpede care s'a ridicat dela datele istorice la înălţimea unei viziuni care explică istoria şi fiinţa neamului nostru, dl prof. *Ion Moga* a evidenţiat faptul că ortodoxia ferind românismul de influinţa înăbuşitoare a unei culturi străine, a făcut posibilă formarea unei culturi populare româneşti de cea mai accentuată originalitate, care formează de azi înainte izvorul de inspiraţie al culturii noastre intelectuale.

Faţă de unele teorii „gazetăreşti" de azi, dl Moga a arătat că şi în viitor ortodoxia va fi cel mai însemnat factor de apărărare a românismului, prin dragostea cu care ea se înfrăţeşte cu realitatea naţiunii.

Conferinţa a produs o vie impresie asupra auditorului, iar I. P. Sf. Mitropolit care a fost de faţă a felicitat în mod deosebit pe conferenţiar.

In Dumineca ce-a urmat dl prof. univ. Romul Cândea a fermecat publicul cu verva extraordinară a Dsale, cu care ştie să apropie de suflete în forma cea mai plăcută o informaţie şi o largă îmbrăţişare a evenimentelor istorice.

După ce-a arătat importanţa ortodoxiei la diferitele popoare, restrângându-se la rolul ei în viaţa poporului român din Ardeal, conferenţiarul a vorbit în cuvinte de dragoste învăpăiată despre preoţii noştri modeşti cari înfrăţiţi cu poporul l-au adus până în pragul timpurilor noui, scoţându-l teafăr din toate primejdiile. Ortodoxia a fost singura noastră putere, singurul factor care ne-a ocrotit şi ne-a susţinut unitatea.

† Dr. Ioan Broşu

In Bucureşti s'a stins în zilele acestea, reîntors dela o muncă obositoare în slujba neamului, mai ales pe terenul diplomaţiei, Dr. Ioan Broşu. In conştiinţa Sibiului ortodox şi a preoţimii noastre, scurta dar avântata lui activitate din tinereţe de catihet şi mare predicator a lăsat o dâră de lumină neştearsă. La înmormântarea ce-a avut loc în 1 Aprilie a. c. în Dârstea-Braşovului a participat I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae *şi dl Silviu Dragomir, cari împreună cu defunctul au format în anii de epopeie ai războiului de întregire naţională o triadă vajnică de luptători în vederea unirii dela 1918.*

Dăm mai jos cuvântul rostit la căpătâiul pretinului pornit în altă lume, de dl prof. univ. Silviu Dragomir:

După o îndelungată pribegie, care i-a răvăşit viaţa, Ioan Broşu se întoarce acum pentru totdeauna, în satul de unde a plecat, spre locul de odihnă al părinţilor săi.

Două decenii încheiate a stat în slujba ţării, mai întâiu ca secretar, apoi consilier de legaţie şi în urmă ca ministru plenipotenţiar. Abia când a fost pus în retragere, acum doi ani, a încetat de-a servi interesele obşteşti, dăruindu-şi în fine un scurt popas, înainte de-a pleca pe drumul lung al veşniciei. Sbuciumul vieţii sale s'a oprit, cum presimţise acum un sfert de veac, acoperit oarecum de uitare „în infinita tăcere violetă a vremii". Diplomaţii îşi deapănă fuiorul departe de ţară şi oricât de expusă ar părea activitatea lor în ochii lumei, prin viaţa plină de fast şi prin contactul permanent cu reprezentanţii aleşi ai politicei mondiale, ei dispar totuşi din cuprinsul orizontului, care ne stăpâneşte nemijlocit şi când revin, mai întotdeauna întâmpină situaţii schimbate, preocupări ce depăşesc ritmul vechiu al vieţii şi oameni noui, nerăbdători să-şi facă loc în arena publică. Ioan Broşu şi-a dat seamă de inconvenientele care i le impunea cariera de diplomat şi oridecâte ori se întorcea dintr'o misiune mai îndelungată, încerca să reia firul de legătură, dacă nu cu frământarea atât de furtunatică a vieţii noastre publice, cel puţin cu prietinii şi comilitonii de altădată. Indatoririle funcţiunei sale îl îndepărtau însă statornic de noi şi de preocupările proaspete ale Ardealului românesc; şi de altminteri arareori i s'au dat în Ministerul său prilejul să studieze şi să refereze chestiuni, ce ne priveau deaproape. Ultima însărcinare mai importantă, pe care a îndeplinit-o în condiţii mulţumitoare, a fost să prezideze comisiunea care avea să încheie acordul cu Bulgarii pentru schimbul de populaţie din Dobrogea. La marginea gropii sale trebuie să recunoaştem de aceea, că cele două decenii de carieră diplomatică departe de-a da o satisfacţie talentului, priceperii şi capacităţii sale de lucru, l-au osândit la o lungă perioadă de tăcere, după ce l-au smuls din mediul în care se dovedise setos de muncă, fecund în creaţie literară, gazetar de-o vioiciune nebănuită şi om de ştiinţă cu mari posibilităţi de-a aprofunda cele mai dificile probleme ale existenţei omeneşti. Dacă asupra întregii sale fiinţe nu ar fi predominat necontenit un neinvins impuls artistic, care-l atrăgea către înălţimi, dacă ceea ce el socotea „dorul unei eterne primăveri" nu i-ar fi robit şi tinereţea şi epoca matură a vieţii, cu greu ar fi putut rezista lipsei de înţelegere pentru calităţile sale, care trebuiau altfel puse în valoare pentru folosul neamului. S'a resemnat însă, ca atâţia alţii, căutând să umple golul din sufletul chinuit de mari iluzii, prin îndeletniciri literare, prin cercetarea muzeelor de artă, prin studiul muzicei, despre care ştia să vorbească cu inegalată pricepere şi prin colecţionarea sistematică a tot felul de opere valoroase. In chipul acesta şi-a înfiripat, la Roma, minunata colecţie în care a strâns statui vechi, reliefuri artistice şi alte monumente privind civilizaţia din Dacia antică.

De acum însă Ioan Broşu se va odihni deapururea în ţintirimul deia Dârste. El rămâne în întregime al nostru, al plaiurilor ardeleneşti, în care s'a născut, al bisericii, pe care a servit-o şi al epocei de reîntregire, al cărei crainic a fost în zilele de glorioasă plămădire. „Pare c'a trecut o clipă şi pe rând se înşiră anii", ar fi spus el în graiul său înflorit, dacă ar fi încercat să reînvie amintirile luminoase deacum aproape 40 de ani, când s'a format fizionomia sa intelectuală, alături de o generaţie, care începe să dispară. Povestea vieţii sale nu are nimic extraordinar şi totuşi e împletită din fire de lumină şi din nisipul greu al destinului, care lovea, în vremile de atunci, avântul oricărui tânăr român. Din casa părintească a plecat cu talentul de cărturar, zestre scumpă în familia unui venerabil preot.

Liceul din Braşov i-a modelat gândirea şi i-a sădit în suflet dragostea pentru literatură. Facultatea de Teologie din Cernăuţi i-a deschis o portiţă spre împărăţia unei ştiinţi, care l-a purificat şi l-a înălţat: dela Cântarea Cântărilor, pe care o tălmăcea ca un creştin credincios, dar şi ca poet deplin format pentru a înţelege neîntrecuta alegorie biblică, până la filosofia lui Spinoza, pe care l-a combătut categoric, deşi anume afinităţi sufleteşti i-au înrâurit concepţia despre lume, apoi învăţăturile dascălilor blajini şi mediul românesc al Bucovinei, care mocnea atunci marea renaştere naţională, totul a contribuit să facă din regretatul coleg un bun teolog şi un Român conştient de datoria sa. Studiile de filosofie, pe care le-a urmat la universităţile din Viena, Bonn, Berlin şi Roma au desăvârşit apoi cultura sa şi l-au pregătit mult mai temeinic decât i-ar fi cerut împrejurările modeste dintr'un colţ retras al provinciei ardelene.

Cu acest patrimoniu spiritual s'a întors Broşu la Sibiu, pentru ca timp de un întreg deceniu să alerge dela o şcoală la alta, spre a catehiza pe elevii români de deosebite vrâste. O catedră propriu zisă nu a reuşit să obţină, deşi dispunea de un doctorat muncit din greu. Niciodată însă nu s'a simţit umilit din aceasta cauză

Catehezele sale erau ca o serbătoare pentru tinerii elevi, care ascultau fermecaţi cuvântul său răspicat şi plin de poezie. Fireşte însă că un asemenea cadru nu era nici destul de încăpător pentru talentul său, nici potrivit pentru a-şi pune în valoare ştiinţa. Îşi lărgeşte prin urmare tărâmul, în care avea să-şi desfăşoare activitatea. Urcă amvonul catedralei din Sibiu şi într'o serie de predici sapă inscripţii nemuritoare pe casa minunată dela Ierihon. Mai mult decât un scriitor rafinat, el se afirmă de astădată ca un mare orator. Stilul limpede ţâşneşte ca o apă cristalină, care te încântă. Fraza sa este întotdeauna bine construită, rotundă şi plină de idei. Teza pusă şi argumentaţia prin care o susţine nu sunt niciodată banale. Toate par că plutesc într'un noian de poezie şi ascultătorul se lasă pe nesimţite transportat către lumea adevărurilor veşnice. In fiecare din predicile sale vom găsi erudiţie, adâncime, credinţă, nădejde în harul providenţei divine, metafore neaşteptat de sclipitoare şi indispensabilul final patetic, care-i îngăduia să încerce stilul celei mai superbe peroraţii. Nu înzădar a răsfoit schinteietoarele cuvântări ale lui Abraham a Santa Clara şi atât de pilduitoarele poveţe oratorice ale lui Spurgheon; dacă ar mai fi stăruit în acest gen, am convingerea, că ar fi reuşit să creieze un nou model de cuvântare bisericească, deplin corespunzătoare spiritului culturii moderne şi perfect împăcată cu concepţia ortodoxiei militante.

Războiul trecut a curmat însă pornirile acestea pe plan bisericesc şi de esenţă spirituală. Ne-a scos din lumea, căreia ne-am închinat viaţa şi ne-a silit să ne încingem cu armele de desrobire ale poporului nostru. Mulţumitori destinului, că ne-a hărăzit favoarea să rămânem departe de câmpiile însângerate, am socotit că e o datorie, pe care nu ne este îngăduit a o ocoli, să prindem condeiul, să îndemnăm la solidaritate, să alimentăm nădejdile şi să propovăduim încrederea în ceasul sfânt al unităţii naţionale. Ioan Broşu şi-a luat cu amândouă mânile partea din această frământare tinerească, bogată în avânt şi totuşi plină de riscuri şi primejdii. Mai ales în coloanele unei gazete pentru popor, înfiinţată împreună cu colegul şi prietenul său de atunci, Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit Nicolae, a risipit tot ce-a putut strânge în comoara sufletului său: curaj pentru cei slabi, ironie muşcătoare pentru cei ticăloşi şi elan neţărmurit pentru credinţa de izbăvire a maselor româneşti de pretutindeni.

Gazeta aceasta a fost o mare faptă românească, iar scrisul lui Broşu, în veşnică luptă cu censorul stăpânirii streine, a fost cel mai nobil apostolat pentru drumul dela Alba Iulia.

Impreună ne-am dus spre cetatea mântuirii, cu gazeta ca steag şi cu imnul său turnat în vers, crez al unei generaţii, care şi-a înfăptuit supremul ideal. Cu câtă hotărâre a combătut, în şedinţa premergătoare adunării, tendinţa de autonomism regional: unirea noastră trebue să fie ca un torent, spunea, care rupe orice zăgaz. Pare-că îl văd şi acum, în dimineaţa zilei de 1 Decemvrie 1918, în mijlocul unei nesfârşite mulţimi, rostind cu glas de arhanghel vestirea vestirilor.

Aceasta este povestea de mult uitată şi profilul sufletesc al bunului nostru prietin. De aceea, celelalte două decade, pe care le-a trăit într'un cadru mai larg, şi totuşi retras din Ardeal, nu vor putea să întunece niciodată meritele ce posteritatea va trebui să le recunoască. Istoria, sunt sigur, că-i va face dreptate şi îi va da deplină satisfacţie. Ca mâine trebue să găgăsească, în sfârşit şi frământarea generaţiei dela 1918 o dreaptă judecată, în expuneri lipsite de patimă, măsurând fiecăruia partea ce i-se cuvine în lupta de desrobire a neamului. Numele lui Ioan Broşu nu poate să lipsească de pe paginile măreţei Cărţi a facerii.

Viaţa unui popor e ca apa din albia adânc scobită. Ea coboară val după val într'o neîntreruptă înlănţuire spre fluviul, care adună toate râurile, toate păraiele, toate isvoarele. Noi nu suntem decât o undă trecătoare, care dispare în nemărginitul întins, când depăşeşte clipa ce i-a fost sortită. Altul ne ia locul şi goana vieţii nu se opreşte nici măcar pentru un scurt popas. La toţi ne vine rândul, mai curând sau mai târziu, pentru a ni-se substitui puteri mai tinere, nizuinţi mai viguroase. Firea însăşi ne pregăteşte pentru această retragere mare, definitivă. Cu paşii, care ne apropie de mormânt şi odată cu slăbirea puterilor trupeşti, ne pierdem şi prietenii, unul câte unul, iar alţii noui nu suntem în stare să ne mai câştigăm. Scumpul nostru Ioan a fost un prietin de-o rară lealitate şi de neprețuit devotament. Tovarăş fără un strop de invidie la bucurii, care se cer împărţite şi frate credincios în ceasul suferinţelor, care au nevoie de balsamul mângâierii, îmbărbătării. Impreună am ţesut visuri de tinereţe şi de câte ori nu am beut împreună amărăciunea iluziilor spulberate. Viaţa ne-a despărţit de atâtea ori şi totuşi, când reveneai luam poveştile dela început şi firul prieteniei se depăna mai departe, senin, încrezător şi cu toată spuza de simţiminte calde.

La marginea groapei tale îţi aducem mulţumire fierbinte, pentru tot ce ne-ai dat şi pentru tot ce ai fi fost în stare să ne dai. Dumnezeu să te odihnească, împăcându-ţi gândurile şi revărsând peste opera vieţii tale judecata Sa dreaptă şi milostivă.

Dormi în pace!

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

Dela califul Omar la filosoful Blaga

In noua revistă de filosofie „Saeculum", care a apărut în Sibiul universitar în primele luni ale anului 1943, directorul ei, dl *Lucian Blaga* chiamă gândirea românească pe un drum nou pe care-l semnalează în articolul său: *Despre viitorul filosofiei româneşti*, anunţat ca „întâiul capitol dintr'un studiu în pregătire". Ne umple de mândrie şi de încredere în noi înşine să-l auzim pe gânditorul nostru, constatând că „în ultimele două decenii s'au pus temeliile unei gândiri româneşti într'un mod ce ne singularizează în chip hotărât, atât în Răsăritul, cât şi în Sudestul european" (pg. 3).

Aprobăm credinţa dlui L. B. „că viitorul gândirii româneşti va fi determinat de cele mai adânci, de cele mai secrete porniri ale spiritului nostru de o parte, şi de poziţia noastră firească în topografia spirituală a Europei de altă parte".

Dar nu putem aproba şi am face o greşală pe care *neamul* nu ne-o va ierta niciodată, dacă n'am semnala îngrijorarea ce ne-o produce faptul că dl *L. B.*, voind să îndrume gândirea românească pe un drum nou, *cere neglijarea uneia din cele mai adânci şi mai secrete porniri ale spiritului nostru, cere neglijarea ortodoxismului*. In gândirea românească — zice dsa — „cel ce aderă total la el, trebue să renunţe la orice nou şi mare act de creaţie metafizică" (pg. 4). Dsa se teme că „ortodoxismul ar „obliga gândirea filosofică românească la o funcţie subalternă şi ar îngrădi sau osândi de fapt la completă nerodnicie însaş puterea creatoare a spiritului românesc" (pg. 5).

Mărturisim că-l compătimim sincer pe gânditorul nostru de teama groaznică ce-l chinue, având vedenii atât de înfiorătoare, şi-i vom citi din „Molitvelnic" rugăciunea Marelui Vasile, să scape de aceste duhuri rele. Nu aflu necesar să-i combat această greşală cu alte argumente, deoarece toată lumea ştie prea bine că gândirea *românească* din partea ortodoxiei, româneşti, n'a îndurat nici odată vreo prigoană.

Il rugăm pe dl L. B. să ne numească un singur gânditor român care a suferit vreodată rigorile „legii româneşti", un singur gânditor care s'ar putea plânge că opera sa creatoare a fost stingherită de ortodoxie, că din cauza ortodoxiei „a fost nevoit să renunţe la orice nou şi mare act de creaţie metafizică". Poate Tudor Arghezi?...

Filosoful libertăţii afirmă — pentru sprijinirea tezei sale — că gânditorii ortodocşi dela Soloviev până la Florenski, Bulgakov şi Berdiaiev, „se osândesc singuri la infructuozitate" şi „activitatea li s'a redus în chip inevitabil la defensivă". „Acestor gânditori — zice dl L. B. mai departe — nimenea nu le poate contesta talentul filosofic. Dar ei s'au hotărît printr'un *act de detaşare de ei înşişi* să gândească conform doctrinei tradiţionale" (pg. 8). Această greşală nu le-o poate ierta dl L. B. înflăcăratul luptător al libertăţii filosofice şi în focul luptei anulează valoarea şi a gânditorilor ortodocşi ruşi şi a celor români, dar mai presus de toate îşi anulează valoarea sa proprie.

Ne întrebăm cu durere au nu ştie autorul măreţului eseu „Transcendentul care coboară" că tocmai „detaşarea de sine însuşi" este o trăsătură esenţială a sufletului ortodox, pentrucă ea ţâşneşte din convingerea că „transcendentul coboară în vremelnicie". Aşa glăsuia cândva autorul „Spaţiului mioritic". „Credicioşii au fost stăpâniţi — zice dl L. B. în o. p. pag. 87, şi îmi permit a-l întregi că adevăraţii credincioşi încă *şi azi* sunt stăpâniţi — copleşitor tocmai de această convingere-fior că spaţiul terestru poate deveni vas în care să se reverse de sus în jos trancendentul". Credinciosul care se simte „vas primitor al transcendentului care coboară", nu mai poate rămânea *plin de sine însuşi* trebue să se deşerte, trebue să alunge din sine egoismul, duşmanul de moarte al ortodoxiei.

Astfel filosoful ortodox „detaşat de sine însuşi", *trăieşte* prezenţa lui Dumnezeu în sine şi pornind din această trăire, filosofează. El a dobândit cea mai mare libertate, eliberându-se din ghiarele egoismului. Prin această „detaşare de sine", prin această „lepădare de sine" — care este o mare greşală filosofică, după părerea gânditorului nostru dreptcredincios — filosoful ortodox se conformează dorinţei Stăpânului său, Intemeietorul ortodoxiei, Mântuitorului nostru Iisus Hristos care a zis: Cel ce vrea să vină după mine, să se *lapede* de sine...

Afirmaţiile gratuite ale dlui L. B. că filosofii ruşi, rămânând ortodocşi, n'au mai putut crea nimic în domeniul metafizicei, iar gânditorii români, cari scriu în spiritul Bisericii strămoşeşti „nu mai pot ataca decât probleme epigonice" (pg. 7), nu mai pot supăra pe nici un om serios, acelea fiind svârcoliri neputincioase de copil răutăcios. Numele filosofilor ruşi au o circulaţie mondială şi operele lor sunt apreciate şi traduse în întreg Apusul, ceea ce nu e cazul cu dl L. Blaga; iar valoarea filosofică a lui Nichifor Crainic şi a „Gândiriştilor" noştri nu o mai poate umbri „Saeculum" nici în „saecula saeculorum". Invăţăturile Bisericii noastre nu sunt stabilite cu scopul de a interzice activitatea spiritului care aspiră spre marea creaţie metafizică, nici de a o îngusta până la strâmtorare. Ele desemnează — precum arată păr. D. Stăniloae în „Ortodoxie şi Românism" pg. 63 secv. — un contur foarte larg; ele jalonează un drum de o lăţime cât poate bătători o viaţă normală. Negativ vorbind, ele sunt câţiva stâlpi aşezaţi ca avertisment, pe lângă prăpastiile cari mărginesc pe ambele laturi drumul larg cât un câmp cu margini abia vizibile ale vieţii.

Se cere să te ţii în interiorul lor, dacă vrei ca atât viaţa îndeobşte, cât şi cugetarea să poată înainta fără sfârşit şi să nu ajungă la impas şi la distrugere. Dar câmpul din interiorul lor, cu vastitatea lui şi mai ales cu lungimea lui care merge la infinit, ofere fiecăruia ce şi cât vrea, pen-

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(5) (Urmare)

Succesorul dlui *I. Lupaş* la Ministerul Sănătăţii a anulat rezoluţia predecesorului său, privitor la răspândirea lucrării dlui Dr. *Gomoiu* în scop de propagandă. Dl Dr. *Gomoiu* şi-a tipărit lucrarea pe *cheltueală proprie*, oferindu-o în mii de exemplare preoţilor, medicilor şi învăţătorilor.

Dl Profesor *I. Lupaş* a mai revenit asupra importanţei problemei, ocupându-se de ea şi de lucrarea dlui Dr. *Gomoiu* în conferenţa sa: „Biserica şi problemele asistenţei sociale", ţinută în 1933 la Fundaţia Dalles. Pedealtăparte a mers mai departe cu iniţiativa sa, în ceeace priveşte colaborarea cu Biserica, încă pe timpul cât era ministru, propunând în 1926 Congresului naţional bisericesc din Bucureşti: 1. să fie vizitate cât mai des *instituţiile spitaliceşti şi de ocrotire socială* de către membrii Congresului, controlându-se cum şi-au *îndeplinit preoţii obligaţiunile* faţă de cei adăpostiţi în ele; 2. să fie pregătiţi în această direcţie elevii din seminarii, academii şi facultăţi de teologie, stimulându-se *preoţimea* la o *activitate mai remarcabilă în acest domeniu;* 3. să se transforme unele mănăstiri în *şcoale de infirmiere* sau *surori de ocrotire* şi a se întemeia *instituţii de educaţie religioasă şi igienică*".

Dar nici reprezentanţii Bisericii noastre n'au părăsit această idee. Sesizat de adormitul întru Domnul, Episcopul *Grigorie* al Aradului, Sf. Sinod desbate lucrarea lui *Gomoiu*, preţuind importanţa problemei pe care a pus-o şi, unindu-se cu concluziile lui, se păşeşte la *realizări practice importante*. In Arhiepiscopia Sibiului încă din 1927, conform hotărîrii Consiliului Arhiepiscopesc, *Dumineca a doua din Păresimi* este închinată adunării de *daruri benevole pe seama bolnavilor din parohii*, de preot. Rezultatele dela Sibiu au încurajat alte iniţiative. Inalt Prea Cuvioşia Sa Vicarul mitropolitan *T. Scorobeţ*, încredinţat cu îndrumarea şi controlul acestei acţiuni, accentuează (1931) că: „*Religia şi medicina au domenii comune. Biserica şi spitalul sunt aliate nedespărţite.* Menirea Bisericii şi a slujitorilor ei nu e să aştepte după bolnavi să-i vindece, ci să creeze condiţiuni de sănătate robustă şi imună în faţa epidemiilor şi a plăgilor".

In înţelegere cu Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan* al Ardealului — marele realizator de opere religioase — adormitul în Domnul, Prea Sfinţia Sa Episcopul *Nicolae Ivan* înfiinţează la Cluj, în 1935, cu concursul Societăţii naţionale ortodoxe a femeilor române de sub conducerea dnei *S. Meteş*, *Mănăstirea Sf. Elisabeta*, având scopul de-a adăposti şi creşte *maici şi îngrijitoare de bolnavi*. Sub obăduirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului *Nicolae Colan*, se amplifică această operă, iniţiindu-se pregătirea maicelor ca *surori îngrijitoare de copii bolnavi*, prin cursuri teoretice şi practice urmate la *Clinica infantilă din Cluj*.

Adormitul întru fericire, Patriarhul *Miron*, înfiinţează în 1936, cu concursul Ministerului Apărării Naţionale şi al Ministerului Sănătăţii, *Institutul de caritate al călugăriţelor ortodoxe române* şi în 1938 *Mănăstirea maicelor de caritate* din Bucureşti, ca sediu central al călugăriţelor cari îngrijesc bolnavii din spitale sau îndeplinesc alte

tru cercetare, pentru lucrare. Despre spirit, despre Dumnezeu, despre dragoste, marile probleme ale creştinismului şi problemele veşnice ale omenirii, nu se mai poate spune nimic? Ciudată afirmaţie.

Dl L. B. s'a supărat foc pe Biserica ortodoxă pentrucă apărătorii doctrinei tradiţionale au îndrăznit să-i îndrepteze greşelile, săvârşind prin aceasta o crimă la adresa libertăţii filosofice. Dar ne întrebăm oare n'ar acuza toată lumea de indolenţă condamnabilă ortodoxia, dacă aceasta n'ar reacţiona la atacul vrăjmaş îndreptat împotriva celui mai scump tezaur al Bisericii strămoşeşti şi al neamului şi n'ar arăta ce greşală săvârşesc gânditorii liberi creatori ai filosofiei duşmană ortodoxiei. Nu are ea dreptul să se apere de duşmanii săi? — Dar iată că aceştia o acuză pe Ea ca duşmană a libertăţii filosofice.

Intrebăm toată lumea, au nu respectă principiul libertăţii ortodoxia, când se apără de atacurile acelora cari în numele libertăţii de gândire nu găsesc altceva de cugetat decât să lovească în ea? Biserica rusească era puternică în veacul trecut şi n'a supus torturilor inchiziţionale pe gânditorii Herzen, Bacunin, şi tovarăşii lor cari nu s'au conformat doctrinei tradiţionale şi au purces înainte pe drumul liber al „spiritului, care aspiră spre marea creatie metafizică" (pg. 9) şi au ajuns la Trotzki, Lenin şi Stalin. Sapienti sat.

Biserica ortodoxă n'a supus supliciilor inchizitoriale pe nimeni niciodată, nici n'a ţinut pe cineva cu de-a sila în „robia doctrinelor" ei, din care după credinta dlui B. a ieşit „bietul spirit românesc" abia acum cu ajutorul Dsale.

„Noi n'am ars pe rug ştiinţa nimănui", a spus-o cu ferestrile deschise I. P. Sf. nostru Ierarh, cel mai bun dascăl al gânditorului nostru, pe când acesta, în timpul războiului, studia teologia, ocrotindu-se la adăpostul ortodoxiei. Libertatea sa de gândire nu trebue să şi-o teamă nici o clipă dl L. B. în faţa ortodoxiei.

Totuşi gânditorul nostru se teme de ortodoxie, confundând-o cu catolicismul medieval, numai astfel ne putem explica cum ajunge la afirmaţia imposibilă că în caz de conformare cu doctrina ortodoxă „filosofiei i se rezervă cel mult rolul de anexă teologică şi de unealtă în acţiunea defensivă a teologiei" (pg. 4). Numai patima nestânjinită poate duce la asemenea confuzii neiertate. Doar oricine ştie că nu ortodoxia, ci catolicismul medieval a fixat filosofiei rolul de „servitoare a teologiei" (Ancilla Teologiae).

Dincolo de această teamă postulatul său şi-l întemelează gânditorul nostru pe o dilemă demnă de logica unui intelect luciferic. „Ortodoxismul de necontestate merite — zice dsa — dar prea rigid, prea dogmatic, prea defensiv în esenţă, nu mi se pare un drum care ar putea să oblige în chip necondiţionat spiritul metafizic românesc" (pg. 10); pentrucă — continuă într'alt loc — „nu prea înţeleg care e pretinsa legătură *necesară* şi *exclusivă* între ortodoxie şi românitate... Căci, sau admitem cu teologii că doctrina ortodoxă e de natură divină, inspirată de sus, şi atunci ea e „dumnezeeească", iar nu românească, sau admitem cu filosofii, că doctrina ortodoxă este şi ea o foarte nobilă operă umană, şi atunci ea a fost gândită de sfinţii părinţi, cari au fost mari metafizicieni şi în acelaş timp Greci, Sirieni sau Egipteni de rasă incertă. In cazul din urmă, Românii, prin exponenţii lor chemaţi pentru aceasta, în rândul prim prin preoţi, n'au făcut decât să şi însuşească gândirea patristică, o gândire care sub raportul indicelui etnic înseamnă gândire grecească, siriană sau egipteană. — Ca filosof trebue să privesc lucrurile sub unghiu strict şi până la capăt filosofic" (pg. 3—4).

Nicolae Terchilă

(Va urma).

† Anton Mocsonyi de Foen

La încheerea foii primim din Bucureşti prea dureroasa ştire despre încetarea din viaţă a dlui **Anton Mocsonyi de Foen,** *marele maestru al vânătoarelor Curţii Regale şi fost ministru, care după scurte suferinţe, în urma unei operaţii chirurgicale, a sucombat astăzi în 3 Aprilie 1943.*

A făcut parte din generoasa familie a Mocsonyeştilor, de origine macedo-română, ai cărei membri au ilustrat începând cu restaurarea mitropoliei noastre ardelene, înaltele corporaţii bisericeşti în clipe de cea mai mare însemnătate, de altă parte prin grăitoare fapte de binefaceri şi jertfe au sprijinit, cu largă mână, nenumărate instituţii culturale şi bisericeşti din ţara noastră.

Cu trecerea la cele veşnice a regretatului Anton Mocsonyi de Foen, s'a stâns **ultimul** *vlăstar de sânge al nobilei familii, care a dat neamului personalităţi de mare valoare morală şi credincioşi fii ai sfintei biserici strămoşeşti. Dumnezeu să-l odihnească între aleşii Săi!*

Nr. 3477/1943.

Comunicat

Comunicăm On. preoţimi din Arhiepiscopia noastră următoarea dispoziţiune a On. Minister al Cultelor şi Artelor, spre ştire şi conformare:

Avem onoare a Vă ruga să binevoiţi a pune în vedere întregului personal clerical şi administrativ, în subordine, următoarele:

Toate cererile de numiri, transferări, detaşări şi utilizări, ca şi cererile pentru acordarea de ajutor familiar, ajutor de înmormântare, gradaţii sau spor pentru obţinerea unor noui titluri de studii, vor fi adresate exclusiv Centrelor Eparhiale, cari — cu îndeplinirea formelor legale — le vor înainta Ministerului spre rezolvare.

In viitor, Ministerul nu va mai da curs nici unei cereri personalului bisericesc, care nu va fi înaintată prin Chiriarhia de resort.

Cu această ocazie reamintim On. preoţimi ord. dat de noi, cu Nr. 165/941 în sensul căruia orice corespondenţă cu On. Ministere trebue să se facă prin intermediul Consiliului nostru arhiepiscopesc.

Sibiu, la 30 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Manifestaţiile naţionale dela Chişinău

Ţara întreagă a comemorat împlinirea unui sfert de veac dela unirea *Basarabiei* cu Patria Mamă, sublinindu-se, în cuvântările rostite la acest prilej, însemnătatea actului dela 27 Martie 1918 şi jertfele vitejilor noştri ostaşi.

Manifestaţiile naţionale s'au desfăşurat în deosebi la *Chişinău*, unde s'au întrunit pe lângă reprezentantul Suveranului, membrii guvernului, înalţii magistraţi prelaţii sfintei noastre Biserici, profesorii universitari, ziariştii străini şi românii ş. a.

Un tren special aduce în capitala Basarabiei pe dl Mareşal Ion Antonescu şi dl prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele Consiliului. Biserica din mitropolia noastră a Ardealului e reprezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*!

In catedrala Chişinăului — unde serviciul divin a fost săvârşit de I. P. S. Sa *Irineu* al Moldovei, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Tit* al Bucovinei, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nifon* al Olteniei, de P. S. Sa *Efrem*, locţiitor de Arhiepiscop al Chişinăului, de P. Sf. Sa Episcopul *Ciopron* al Armatei şi de P. Sf. Sa Episcopul *Policarp* al Ismailului, înconjuraţi de un sobor de preoţi, — s'au înălţat cucernice rugăciuni pentru odihna sufletelor ostaşilor căzuţi pe câmpul de onoare.

Conducătorul statului, dl Mareşal *Ion Antonescu* a ţinut în catedrală şi de astă dată un luminos discurs, cinstind împlinirea celor 25 de ani, de când Basarabia a fost reîntrupată în unitatea neamului, prin voinţa poporului moldovean, şi mai ales cinstind lupta eroilor noştri, cari au readus neamului pământurile ce *ale lui au fost*, şi ale lui au să fie pentru totdeauna.

„Nu este o simplă întâmplare, — a zis Mareşalul — că această cinstire, a unui sfert de veac românesc în Basarabia, o facem în catedrala redată credinţei strămoşeşti, prin fapta ostaşilor din războiul greu de azi; am ales acest sfânt loc pentru a afirma hotărât aici, în biserică, misiunea pe care poporul nostru înţelege s'o împlinească la porţile Europei creştine: Basarabia este nu numai pământul Moldovei şi al României, dar este însaşi *poarta de apărare a Dunării, a Strâmtorilor şi a Adriaticei*. Noi ducem un război sfânt, de apărare a unităţii neamului şi indiguire a primejdiei care ameninţă civilizaţia Europei; prin locurile pe unde am luptat, am dus crucea reincreştinării şi fapte de sprijinire a unei populaţii sdrobite de nedreptăţi sociale; dăm lupta pentru a ne împlini misiunea de popor de margine, care apără, credincios, modest, creştinătatea şi civilizaţia. Basarabenilor desrobiţi le cer să-şi închine fapta aceleiaşi porunci faţă de noi înşine şi faţă de civilizaţia creştină, şi europeană"...

Cuvinte impresionante au mai rostit în catedrală dnii prof. Ştefan Ciobanu, I. Pelivan, Dr. Cazacu şi dl General Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei.

Transilvania şi Basarabia

Prof. I. Lupaş: Toţi împreună!

In toamna anului **1878**, *ziua sorocită pentru schimbarea autorităţilor române cu cele ruseşti în Sudul Basarabiei, s'a întâmplat să coincidă cu ziua destinată spre a intra cu triumf în capitala Ţării, oştirea, care se întorcea acoperită de glorie, de pe câmpul de luptă din Sudul Dunării.*

Această coincidenţă izbitoare a determinat pe Mihail Eminescu să sublinieze în coloanele ziarului **Timpul**, *că* **„în ziua în care Bucureştii vor fi împodobiţi cu flamuri tricolore şi se vor lumina, un alt colţ al pământului românesc va intra într'un întuneric, veşnic poate. Nu există mai mare ironie decât aceea a sorţii"..**

Cazul s'a repetat **cu 62 de ani mai târziu**. *Cu deosebirea însă că, de astădată, ironia sorţii nu s'a năpustit numai asupra unui colţ din cuprinsul Ţării întregite, ci s'a lăcomit să-i zdruncine trei din cele patru laturi.*

Voinţa Basarabiei, rostită lămurit prin Sfatul Ţării dela Chişinău în 1918, a reparat nedreptatea dela 1812 şi silnicia dela 1878. Oştirea română a izbutit să dea prin actele sale de înălţător eroism din cursul luptelor dela 1941—1942 cea mai deplină satisfacţiune Statului şi Neamului **adânc năpăstuit în vara anului 1940.**

Fraţilor basarabeni li s'a deschis astfel calea să poată prăznui **„toţi împreună"** *aniversarea de un sfert de veac a solemnului lor act de autodeterminare dela 27 Martie 1918.*

Fie popasul acesta sărbătoresc un moment **de bun augur** *pentru apropiata noastră aniversare dela 1 Decemvrie!*

(*„Curentul"* nr. 5428)

Cuvântul acesta ocazional exprimă sentimentul obştesc al Transilvaniei întregi şi al suflării româneşti de pretutindeni.

Nr. 3424/1943.

Aviz oficial

Sfântul Sinod ne-a adus la cunoştinţă că Misiunea bisericească din Transnistria are lipsă de preoţi pentru parohiile transnistriene.

Preoţii vor trebui să aibă experienţă pastorală şi să îndeplinească slujba în Transnistria un timp oare care, care poate fi mai scurt sau mai îndelungat.

Cei ce doresc să meargă pentru misiune în Transnistria, se vor anunţa la Consiliul nostru arhiepiscopesc, *până la data de 10 Aprilie 1943.*

Pe timpul cât vor îndeplini misiunea în Transnistria, vor fi consideraţi detaşaţi dela parohiile lor şi pe lângă salarul dela parohiile lor vor primi şi salarul ce-l va plăti Misiunea bisericească din Transnistria.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 30 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

opere caritabile. Deasemenea se obţin roade din belşug sub îndemnul, conducerea şi îndrumarea Preasfinţitului Episcop *Vartolomeu* al Râmnicului, Noului Severin, a Prea Sfinţitului Episcop *Nifon* al Huşilor, cât şi a Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului *Visarion* al Cernăuţilor.

Biserica unită încă din 1921 a înfiinţat Congregaţia Maicii Domnului, opera adormitului în Domnul I. P. S. S. Mitropolitului *Vasile Suciu*. Scopul acestei instituţii este de a forma *surori călugăriţe, educatoare a orfanilor de război şi îngrijitoare de bolnavi*. In acelaş scop de a ajuta copiii fără mijloace, Biserica greco-catolică a mai înfiinţat Orfelinatul de băeţi şi fete cu şcoli primare, ateliere, la Obreja şi proectase o colonie de vară pentru copii la Sovata, locul căreia urmează să-l ia o colonie la Braşov sau Predeal.

* * *

Forurile lumeşti serioase ştiinţifice inclusiv medicale, n'au părăsit, la noi, sau în alte ţări şi la alte popoare, nici când gândul colaborării cu Biserica. După cum preotul, ca medic sufletesc nu se poate desinteresa de starea fizică, tot astfel nici medicul, doctor al trupului, nu poate ignora starea sufletului. La *toate popoarele*, din timpuri vechi, *medicii vestiţi* s'au ocupat de *problemele sufletului*. *Ipocrat*, *Galen* au scris tratate despre morală. *Laënnec*, *Bayle* etc., s'au ocupat de teologie şi de istoria religiilor. *J. J. Rousseau* consideră medicina ca o virtute: igienistul învaţă morala, reclamându-o în numele raţiunii, a experienţei, a interesului omenirei. La noi în afară de medicii citaţi, cari în acelaş timp au fost preoţi şi au fost pătrunşi de sentimente profunde religioase, geniul multilateral *Haşdeu*, marele chimist *C. Istrate*, totodată doctor în medicină, — ca şi mai recent celebrul fiziologist francez *Richet*, — s'au ocupat de problemele sufletului, deşi în cadrele suspecte ale spiritismului. Iar fiziologistul nostru de mare renume şi autoritate, de curând decedat, *N. Paulescu*, a scris numeroase cărţi cu subiecte religioase şi de morală, pătrunse de un foarte adânc sentiment religios-creştin.

Gomoiu, în calitatea de preşedinte al Societăţii internaţionale de Istoria Medicinei, a adus problema Religiei în faţa acestui *for internaţional medical*. La al XI-lea Congres internaţional de Istoria Medicinei dela Belgrad, în legătură cu credinţa, insistă asupra necesităţii, ca medicina ştiinţifică să găsească în religiozitate şi în devotamentul preoţilor, — medicii sufleteşti, — o colaborare pe cât de efectivă, pe atât de preţioasă.

Scriitorul acestor rânduri am militat tot timpul prin scris şi fapte, pentru o colaborare între opera de Protecţie a familiei, mamei şi copilului şi Biserica strămoşească. Am propagat şi realizat această conlucrare în toate instituţiile de medicină şi ocrotire a copilului, pe cari le-am condus şi înfiinţat. Am accentuat necesitatea ei în lucrările mele ştiinţifice sau de popularizare şi de propagandă, publicate. De dată recentă, într'un răspuns la chestionarul unui distins profesor de Academie teologică, privitor la „Problema relaţiilor sexuale ale tinerilor înainte de căsătorie", am insistat asupra faptului că pediatria şi puericultura au o atitudine eugenetică în problemele fundamentale cari influenţează sănătatea viitoarelor generaţii şi că idealurile spre cari tind, inclusiv îndrumarea tineretului spre ţintele ideale ale vieţii, pot fi mult mai uşor realizate cu ajutorul *moralei creştine* şi a unei *educaţiuni religioase*. Am propus totodată prin trei *anteproecte de lege a ocrotirei familiei, mamei şi copilului*, înaintate în intervalul 1929—1939 Ministerului Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, modul cum această colaborare cu Biserica poate fi înfăptuită.

(Va urma)

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a participat Sâmbătă, 27 Martie c. la serbările aranjate la Chişinău din prilejul comemorării împlinirii a 25 de ani dela unirea Basarabiei cu Patria-Mamă; Luni, 29 Martie c. I. P. S. Sa s'a reîntors la reşedinţă.

Adunarea generală a Societăţii ortodoxe a femeilor române, s'a deschis Duminecă, în capitala ţării, în sala de festivităţi a liceului-internat al Societăţii, prin cuvântarea dnei preşedintă *Alexandrina Gr. Cantacuzino*. Dna Cantacuzino, deschizând această a 32-a adunare, subliniază rezultatele dobândite de Societate în cei 33 de ani ai activităţii sale, constatând cu mulţumire înfăptuirile filialelor şi comitetelor, pentru promovarea vieţii creştine şi naţionale ortodoxe. Au urmat apoi diferitele rapoarte şi expuneri: raport despre inspecţiile la şcoalele din toată ţara ale Societăţii, şi expunerile făcute de dnele preşedinte ale filialelor; din partea Ardealului a cuvântat dna *Sofia Meteş*. Tuturor li-a răspuns dna prezidentă Cantacuzino. La una din şedinţe a participat şi I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, care a fost salutat de dna prezidentă şi a răspuns I. P. Sf. Sa.

(26) 1—1

Concurs

Pentru ocuparea postului de econom dela Şcoala Normală de băeţi „Andrei Şaguna" din Sibiu, devenit vacant pe data de 1 Aprilie 1943, se publică concurs cu termen de 10 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Condiţiile de numire:

1. să fie ortodox şi de origine etnică română;

2. să fie absolvent a cel puţin 4 clase secundare.

Beneficii:

1. salariu dela Stat 4400 lunar plus 1760 lei indemnizaţie de scumpete;

2. locuinţă în natură, plus masa pentru 1 persoană.

Cererile de concurs, însoţite de următoarele acte:

1. Extras de naştere;

2. Certificat de botez;

3. Certificat de naţionalitate;

4. Certificat de studii;

5. Certificat dela Cazierul judiciar al Tribunalului, — se vor înainta în termen Veneratului Consiliu arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu.

Director I. Sandu

(31) 1—1

Publicaţie

Despre darea în intreprindere, prin licitaţie publică, a lucrărilor de restaurare necesare bisericii parohiale din com. **Arpaşul de sus,** jud. Făgăraş.

Se publică spre cunoştinţă generală că în ziua de 11 Aprilie 1943, orele 11 a. m. în cancelaria parohiei din comuna Arpaşul de sus, jud. Făgăraş, se va ţine licitaţie publică cu termen restrâns, cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de terminare a restaurării bisericii parohiale, lucrările de împrjemuire cu piatră şi de amenajarea căii de acces din spre Săcel.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile legii contabilităţii publice publicate în Monitorul Oficial Nr. 167 din 31 Iulie 1929, cu modificările aduse în Monitorul Oficial Nr. 173 din 24 Iulie 1941 şi şi cu normele generale de ţinere a licitaţiilor publice publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Lucrările se vor executa după caetul de sarcini şi devizele întocmite de Serviciul tehnic al Comisiunii Monumentelor istorice în valoare de 4.300,000 Lei şi cari se pot constata în cancelaria Oficiului parohial din comuna Arpaşul de sus, judeţul Făgăraş.

Concurenţii, cu drepturi legale de a licita, vor prezenta recipisa Casei de depuneri despre depunerea garanţiei de 5% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Orice alte lămuriri se pot cere sus numitei parohii.

Directorul Comis. Monum. istorice:

(ss) **Victor Bratulescu**

Preşedintele comitetului parohial:

Preot **Vasile Bogdan**

„CASA DE PASTRARE"
Institut de credit şi economii S. A. în Sălişte
Capital Lei 1.250.000. Reg. Bancar Nr. 9/1934

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii *„Cassa de păstrare"* S. A. în Sălişte, sunt invitaţi a lua parte la

a LVIII-a adunare generală ordinară

care va avea loc Miercuri în 21 Aprilie 1943, ora 4 p. m., în sala festivă a Şcoalei primare din Sălişte, cu următoarea.

Ordine de zi;

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale ordinare;

2. Darea de seamă a Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1942 şi raportul Consiliului de cenzori;

3. Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Consiliului de cenzori;

4. Fixarea jetoanelor de prezenţă pentru administratori şi cenzori pe anul 1943.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 20 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, care conform Codului Comercial în vigoare să reprezinte jumătate din capital.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii *„Cassa de păstrare"* S. A. în Sălişte, sunt deasemenea invitaţi la

adunarea generală extraordinară

care se va ţinea în aceeaşi zi şi în acelaş local, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Adunarea generală extraordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 20 al Statutelor vor fi presenţi cel puţin 20 acţionari, care conform art. 212 al Codului Comercial în vigoare să reprezinte cel puţin 3/4 din capital.

Ordinea de zi;

1. Deschiderea şi constituirea adunării extraordinare.

2. Modificarea articolelor 4, 5, 20, 24, 25, art. nou (după art. 25) 26, 30, 33, 36, 38 şi 39 din Statutele institutului după cum urmează:

Textul vechiu:

Art. 4. Publicaţiunile societăţii se fac în două ziare designate de Consiliul de administraţie.

Bilanţul societăţii se va publica în Monitorul Oficial precum şi în ziarele menţionate.

Art. 5. Capitalul fundamental societar se fixează cu Lei 1.250.000 împărţit în acţii nominative de câte Lei 125 nominal, având a se plasa din acest capital cel puţin două din trei părţi la cetăţeni români. Această proporţie de capital se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Acţiile se poi emite şi în titlii cumulativi de 5 şi 10 bucăţi.

Adunarea generală poate eventual prin emitere de acţiuni de prioritate să sporească acest capital.

Art. 20. Adunarea generale poate lua concluze val, de dacă sunt de faţă cel puţin 20 acţionari, care reprezintă a zecea parte din acţiuni.

Nefiind acest număr de acţionari, sau nefiind reprezentate cel puţin a zecea parte din acţii, Consiliul de administraţie convoacă o adunare generală nouă, în care acţionarii prezenţi pot lua concluze valide asupra obiectelor ce au fost puse la ordinea de zi pentru adunarea generală convocată de prima dată.

Art. 24. Pentru a se putea decide modificarea Statutelor, fuziunea cu altă societate, reducerea sau inmulţirea capitaluiui societar ori dizolvarea societăţii, se cere ca în adunarea generală să fie cel puţin 1/3 parte a acţiunilor emise şi ca concluzele să fie aduse cu majoritate de ce cel puţin 2/3 a voturilor.

Art. 25. Ociectele de deliberare ale adunării generale de regulă sunt:

a) Raportul Consiliului de administraţie despre starea întreprinderii.

b) Deciziuni asupra conturilor anuale pe baza raportului Consiliului de cenzori.

c) Deciziune asupra împărţirii profitului curat, fixarea dividentelor şi al mercelor de prezenţă pentru membrii Consiliului de administraţie şi ai Consiliului de cenzori;

d) Alegerea membrilor în Consiliul de administraţie, şi in Consiliul de cenzori;

e) Decidere asupra propunerilor Consiliului de administraţie, Consiliului de cenzori şi a acţionarilor, dacă aceste din urmă se trimit cu cel puţin 30 de zile mai inainte de convocarea adunării generale, Consiliului de administraţie in scris, sunt subscrise de un număr de acţionari, care reprezintă cel puţin a zecea parte din acţii şi îşi depun totodată acţiile scrise pe numele lor la cassa societăţii;

f) Reducerea şi inmulţirea capitalului societar;

g) Modificarea Statutelor;

h) Fuziunea societăţii cu altă societate, şi în fine dizolvarea societăţii.

Art. 26. Consiliul de administraţie se compune din 7 membri aleşi de adunarea generală dintre cari 3/4 trebue să fie cetăţeni români.

Această proporţie de membri in Consiliul de administraţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor, precum şi in caz de sporiri de capital.

Art. 30. Fiecare membru al Consiliului de administraţie are a depune la casa institutului 20 acţii proprii scrise pe numele său, eventual cedate lui, cari acţii in timpul funcţionărri sale nu se pot instrăina.

Neimplinirea acestei dispoziţiuni in 30 zile dela alegere se consideră resignare.

Art. 33. Concluze valide Consiliul de administraţie poate lua, dacă afară de preşedinte sunt de faţă trei membrii ai consiliului de administraţie.

Art. 36. Consiliul de cenzori (comitetul de supraveghere) constă din 4 membri aleşi de adunarea generală pe un period de trei ani dintre cari trei din patru părţi, au să fie cetăţeni români. Isi alege din sânul său un preşedinte şi poate lua deciziuni valide, dacă sunt prezenţi trei membri.

Dacă numărul membrilor scade prin moarte ori abzicere sub 3, este a se convoca numaidecât adunarea generală extraordinară pentru intregirea comitetului. Comitetul va avea cel puţin de patru ori in an a-şi face reviziunile prescrise.

Cercul de activitate şi agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin legea comercială.

30. Din venitul curat al societăţii, care rezultă după scăderea tuturor speselor, intereselor, amortizărilor şi pierderilor, se impart inainte de oate 6% interese după acţiunile de prioritate.

Intrucât venitul curat al societăţii nu ar fi suficient pentru plătirea acestor interese, restul neacoperit se va solvi in rândul intâi din fondul de rezervă a societăţii, respective in lipsa lui din venitul brut, urmând ca pierderea aceasta in anul următor să fie stinsă din venitul curat.

După acoperirea intereselor acţiunilor de prioritate, din venitul curat ce mai prisoseşte, 1/2 se foloseşte pentru crearea, respective dotarea unui fond de rezervă., iar din cealaltă jumătate adunarea generală an de an distribue în sumă rotundă şi in procente egale, un dividend asupra tuturor acţiunilor emise fără considerare că ele sunt fundamentale ori de prioritate,

După implinirea acestor obligamente dacă mai rămâne vreun rest, asupra acestuia dispune adunarea generală precum crede de bine.

Ajungând fondul de rezervă la suma de lei 1.500.000 suficient pentru asigurarea pe 5 ani a intereselor acţiunilor de prioritae, din cota anuală destinată pentru sporirea fondului de rezervă, adunarea generală din an in an poate vota intregire de penziuni funcţionarilor penzionaţi intrucât fondul de penziune al funcţionarilor nu ar putea satisface indatoririlor regulamentare.

Art. 39. Interesele după actiunile de prioritate şi eventualele dividende se solvesc pentru anul trecut de gestiune, indată după adunarea generală ordinară.

Interesele şi dividentele neridicate in decurs de cinci ani, nu se mai solvesc, ci se adaugă la fondul de rezervă.

Textul nou:

Art. 4. Convocarea adunării generale, precum şi publicarea Bilanţului se vor face in Monitorul Oficial, Buletinul Oficial Bancar şi intr'un ziar designat de Consiliul de administraţie.

Art. 5. Capitalul social se fixează la Lei 5.000.000 împărţit in 10 000 acţiuni nominative de câte Lei 500 fiecare, având a se plasa din acest capital 2/3 părţi la cetăţeni români, care proporţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Administratorii institutului sunt autorizaţi — întrucât subscrierea publică ar tece peste suma capitalului fixat mai sus, ori s'ar decide fuzionarea institutului cu vreun institut similar — să facă o emisiune nouă până la suma de Lei 8.000.000. — şi să fixeze condiţiuni de subscriere şi termenele vărsămintelor.

Acţiuni se pot emite şi în titluri de 5, 10 şi 50 bucăţi.

Art. 20. Adunarea generală ordinară poate lua decizinni valide, când sunt prezenţi cel puţin 20 acţionari cari reprezintă cvantumul din capitalul cerut de lege. In lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Această a doua adunare se va mărgini la obiectele cuprinse în programul pentru prima adunare şi poate aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat.

Art. 24. Adunarea generală etxraordinară poate de libera fiind prezenţi cel puţin 20 acţionari, care împreună să reprezinte cvantumul din capital cerut de lege; în lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare, conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Art. 25. Obiectele rezervate adunării generale ordinare sunt:

a) Raportul anual al Consiliului de administraţie;

b] Raportul consiliului de censori asupra examinării Bilanţului anual, verificării Conturilor şi a propunerilor pentru împărţirea profitutui;

c] Stabilirea Bilanţului anual cu fixarea dividendului;

d] Stabilirea îndemnizaţiei, respectiv fixarea jetoanelor de prezenţă pontru membrii Consiliului de administraţie şi censori;

e] alegerea respective întregirea consiliului de administraţie şi Consiliul de censort.

Art. nou [după art. 25] Obiectele rezervate adunării generale extraordinare sunt:

1. Prelungirea duratei societăţii;

2 Mărimea capitalului;

3. Emiterea de acţiuni privilegiate;

4. Schimbarea obiectului principal al societăţii;

5 Schimbarea felului societăţii;

6. Mutarea sediului în străinătate;

7. Fuziunea cu alte societăţi;

8. Reducerea capitalului social sau reintregirea sa prin emisiuni de acţiuni noui;

9. Desfiinţarea privilegiilor acordate acţiunilor;

10. Disolvarea anticipată a societăţii;

11. Emisiunea de obligaţiuni;

12. Ori care altă modificare a actului constitutiv, ori a statutului sau ori care altă deciziune pentru care este cerută aprobarea adunării extraordinare.

Art. 26 Consiliul de administraţie se compune din 1—3 membri, aleşi de adunarea generală dintre acţionarii societăţii;

Membru al Consiliului de administraţie nu poate fi decât Român de origină etnică şi naţionalitate.

Art. 30. Fiecare membru al Consiliului de administraţie va depune garanţia legală la cassa societăţii în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini care acţiuni în timpul funcţionării sunt inalienabile.

Neimplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Garanţia legală se poate depune şi o terţă persoană.

Incompatibilităţile pentru calitatea de administrator sunt cele prevăzute de lege.

Art. 36 Consiliul de cenzori se compune din 3 membri titulari şi 1-3 supleanţi, aleşi de adunarea generală pe timp de 3 ani, dintre acţionarii societăţii, cari toţi trebue să fie Români de origine etnică şi naţionalitate. Ei pot fi realeşi, cel puţin un censor trebue să fie expert contabil, contabil autorizat sau contabil stagiar.

Fiecare cenzor, cu excepţia expertului contabil, contabilului autorizat sau contabilului stagiar, are să depună la cassa societăţii garanţia legală în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orce sarcini cari acţiuni sunt inalienabile in tot timpul funcţionării sale. Neimplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Garanţia legală se poate depune şi de o terţă persoană. Incompatibilităţile pentru calitatea de cenzor sunt cele prevăzute de lege.

Pentru a putea lua hotărâri valide să recere să fie de faţă cel puţin 3 membri in cazul când in urma renunţării sau incetării din viaţă, Consiliul ar scădea sub numărul necesar pentru luarea unei deciziuni valabile, se va convoca adunarea generală pentru complectarea vacanţelor.

Agendele Consliiului de cenzori sunt normate prin Codul Comercial şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Membrii Consiliului de cenzori vor fi invitaţi la şedinţele Consiliului de administraţie.

Art. 38. Din venitul net al anului se dă inainte de toate:

a] 10% fondului de rezervă până când acesta ajunge la mărimea capitalului social, iar de aci incolo 5% până când fondul de rezervă va fi egal cu de două ori capitalul social;

b] 5% acţionarilor după capitalul vărsat;

c] 5% pentru scopuri culturale, economice şi de binefacere;

d] Restul se imparte şi se intrebuinţează conform hotărârii adunării generale.

Adunarea generală poate decide, ca beneficiul net să fie transpus pe anul viitor ori dat fondului de rezervă.

Art. 39. Dividendele se plătesc conform hotărârii adunării generale.

Acţionarii cari voesc a lua parte la adunare şi nu-şi au depozitate acţiunile la institut, sunt invitaţi a le depune impreună cu procurile la cassa institutului, la Banca «*Albina*» din Sibiu, *Banca Centrală* pentru Industrie şi Comerţ Cluj-Turda, *Banca Românească*, Bucureşti, (sau la băncile şi sucursalele lor] membre la *„Solidaritatea"* asociaşia băncilor româreşti din Ardeal, cel mult până la termenul de 15 Aprilte a. c. orele 12. In cazul când la adunările generale, ordinară şi extraordinară din 21 Aprilie 1943, nu se vor prezenta acţionari în număr suficient, conform art. 20 din Statute, convocăm fără altă înştiinţare a doua adunare generală ordinară cu aceeaş ordine de zi pe ziua de 29 Aprilie a. c. orele 4 p. m. în acelaşi local precum şi o a doua adunare generală extraordinară cu aceeaşi ordine de zi, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Pentru a doua adunare generală ordinară şi pentru a doua adunare generală extraordinară sunt valabil depuse acţiunile până la 15 Aprilie 1943 la aceleaşi locuri şi se mai pot depune altele până la data de 23 Aprilie 1943. Adunarea generală ordinară a doua poate aduce deciziuni valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat. In schimb adunarea generală extraordinară a doua poate aduce hotăriri valabile numai dacă este reprezentat jumătate din capital şi deciziunile aduse cu majoritate de cel puţin 1/3 a voturilor.

Sălişte la 26 Martie 1943.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane